

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Николай Кирилов Михайлов, СУ „Св. Кл. Охридски“, ФЖМК, Катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“, член на научно жури по процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“ (Медии и комуникации – Връзки с обществеността), на тема „Същност, роля и значение на фестивалната и клубна електронна музика на 21- ви век в процеса на оптимизация на публичната комуникация“ с автор Марио Георгиев Манев

Научен ръководител: проф. д-р Здравко Райков

1. Общи сведения за дисертационния труд. Предложеният за становище труд е структуриран в Предговор, четири глави, Заключение и Библиография. Общият обем е 366 страници, като прави впечатление оформлението на пет групи Приложения с детайлно изброяване и справки за основни работни понятия, композиции, артисти и т.н. Библиографията съдържа 237 заглавия, печатни и онлайн източници, преимуществено на латиница – 187. а българските са 50. Авторефератът е подробен, систематизиран и вярно предава съдържанието на предложения труд. Там са отбелязани и необходимите публикации по темата, както и изявите на докторанта с доклади по темата ма своето изследване, които удовлетворяват изискванията на Закона и правилниците. Документацията по защитата е пълна и подробна и отговаря на критериите на процедурата.

2. Структура и съдържание на дисертационния труд. Очевидно дисертантът има сериозен интерес към избора, подхода и разработката на темата. Той отбелязва в материалите по защитата своя опит в областта на музикалното изкуство чрез най-различни дейности, включващи занимания с популярната музика, особено в нейния електронен вариант, което определя и като „страст“. От Киркегор знаем, че без субективната спонтанност на избора, всяко търсене на истина е едва ли не обречено. В този смисъл подкрепям подхода на кандидата за избор на тема, водеща на пръв поглед, както към комуникационни контексти, така и към този на музикознанието, свързани с художественото усвояване на съвременния свят чрез дигитализираната музикална творба в цялата и многообразност. Но авторът си поставя и по- амбициозна задача – да търси причините за формирането на процеси в медиите, комуникациите, изкуството и т.н. в дигиталната епоха, за да изведе тенденции и прогнози, „очертаващи облика на глобалната масова култура на 21 – век“ (с.3) чрез анализ на развитието на музикалната индустрия или на музиката като някаква форма на човешка културна дейност. Да се

твърди, че „обществените науки разглеждат музиката като развлекателно съдържание“ (с. 3) е прибързано твърдение. Нито Ницше в „Раждането на трагедията от духа на музиката“, нито Макс Вебер в „Рационалните и социологическо основи на музиката“, нито дори Теодор Адорно, някъде намекват за такова социално схващане за музиката. Но това не е толкова важно в случая и не може да се посочи като слабост в дисертационния труд, а по скоро като известна прибързаност. Твърдението на автора, че „музиката е медия сама по себе си“ (с. 3) вече е научна позиция, която той ще се опита да защити в изложението си. Още в началото дисертантът представя пет хипотези, около които изгражда своето изложение. Признавам, че някак си неясно остана за мен едно от централните понятия на изследването - „клубна култура“, което по- скоро е обект на комерсиална и търговска, а не толкова на научна употреба. Която позиция - за клубната култура като нов социален феномен и причините за неговата поява – авторът си поставя за цел да защити в своето изследване. Но не може да не направи впечатление изключително прецизното описание на методите, целите, задачите, източниците, проблемите и подходите, които дисертантът избира за своята разработка, научната добросъвестност, с която той подробно излага всички свои намерения и по- късно - свои аргументи.

Първа глава е посветена на музикалното изкуство и неговата роля в комуникацията, аз бих добавил и общуването. В нея авторът, според мен успешно, се опитва да намери общи тенденции в глобалната музикална и медийна среда и мястото на дигиталните технологии в тях. В главата се преминава през интересни за читателя моменти, например изразна система на музикалното изкуство (с.30), емоционално въздействие на музиката (с.40), разбираме, че „военните маршове се асоциират с военни действия“ (с. 43), търси се връзката на музиката с „бихейвиористичната идеология“ (пак там) и т.н. Без съмнение, в тази глава авторът демонстрира широка осведоменост, завидни знания, изключителен интерес и дори бих казал обвързаност с темата, която е избрал за своя научен анализ. Но не съм сигурен, особено в полето на „музикалното изкуство“ дали може да се говори за такова изобщо или така общо. Според мен всяка култура създава свои специфики, дори вътре в рамките на една култура, например европейската, има съществени различия в създаването, възпроизвеждането и възприемането на музикалните произведения. Примерът на Вебер с цистерианските монаси, които според своят устав трябвало да избягват всякаква естетическа изтънченост, когато изпълнявали своите песни е класически. Приносно в главата е сравнението и разграничението между

различните типове медии – масови, нови, социални, както и тяхното въздействие в дигиталната среда. Тук също така се анализират разнородни възможности за употреба на музикални произведения при осъществяването на търговски и нетърговски цели, комуникационни стратегии и събития, връзката и употребата на музикално съдържание в ПР и събитийния мениджмънт и т.н. Изводът е релевантен на изложението – „музиката е не само продукт на изкуството, но и адекватно средство за комуникация и оказване на обществено влияние“ (с. 79).

Втора глава е посветена на „забавната електронна музика“ и връзката и с масовата култура. Тя започва с исторически преглед, според мен твърде обширен за целите на дисертацията, на зараждането и развитието на звукозаписната индустрия, който продължава с изложение на идеята за „компютърната музика“. Докторантът обаче има верен критерий, за да удържи логическата връзка в своя труд – той отбелязва основния фактор, който определя развитието на модерната музикална индустрия – „неразривната връзка между музикалното изкуство и технологиите в 20 и 21 век“ (с.99). Така той стига до понятието „клубна култура“, което според него обхваща „нощните клубове“ и „преходите от акустичен към електронен начин на музициране“ чрез анализ на „историческо, технологично, музикологично и социално ниво“ (с.100). Многообразието на понятието „култура“ дава възможност да бъде съединяван или прилаган към най-разнообразни термини. Заедно с това, авторът вярно е схванал и посочил един от проблемите, които изобщо поставят дигиталните технологии – този за професионализма и аматьорството с оглед на лесния и бърз, на практика почти неограничен достъп до информация, който тези технологии предлагат. Социологическият прочит тук трябва да според мен да се насочи към съвременното културно многообразие, израз на което е и плурализма в т.нар. клубна музика. Многообразието е феномен поради изобилието на културни модели, към които могат да се придържат или да следват индивидите в постмодерния свят. Това се отнася и за музиката. Социолозите употребяват различни термини, когато трябва да опишат или определят възприемането на културните модели – напр. висока или популярна или масова култура или дори контракултура (примерно на афроамериканския хип- хоп). Нещо, което може да се проследи и в дисертационното изследване, напр. авторът говори за „плуралистично музикално съдържание“ (с. 136). Въпросът е дали предпочитанията към това съдържание отразяват например разлика в социалната позиция и съответно – в модела на публична комуникация. В това отношение

заклучението „всеки един от модерните и прогресивно мислещи участници в публичната комуникация трябва...да се научи да приема и уважава всеки музикален жанр, стил или форма“ (с. 186) трябва да се задълбочи по отношение на един социологически анализ. При това понякога културното многообразие е и рисковано начинание, да си припомним конфликтите, които се увеличават в модерните общества, включително и за предпочитаната музика, заедно с нарастването на културния плурализъм.

Трета и четвърта глава имат емпирично съдържание и се отнасят до „модерната фестивална и клубна електронна култура“ заедно с наблюдение върху ежеседмичната музикална класация Billboard Hot 100 за периода 2010 – 2018 г. Тук е и мястото, в което дисертантът аргументира формулираните в началото на своето изследване хипотези. Бих се съгласил с тази за „съизмерването“ на клубната и фестивална музика с „креативната публична комуникация на 21 век“ (с. 223). Изследването предлага и изключителни подробни описания на класации, техники, артисти, стилове и т.н. , което само по себе си говори за прецизност на подхода и за несъмнено положени изследователски усилия.

3. Оценка на научните приноси. Дисертантът е формулирал общо седем научни приноса. Със сигурност изложението на този обемист труд носи научно – приложни резултати и аз вече ги споменах по отношение на систематизацията, събирането на информацията, описанията, на места в подробности, на електронната музика, класификацията на различни музикални продукти, автори, изпълнители и т.н. На всяка цена трябва да отбележа и емпиричното проучване, проведено от кандидата, което търси и извежда тенденции в публичната комуникация и музиката като изкуство. В това отношение бих помолил докторанта да изясни дали вижда разлика между музиката като форма на някаква културна активност и музиката като резултат от техническо подреждане на тонове, семпли, фрази чрез някаква технология. Може ли в този смисъл музиката да доведе до социална промяна или по- скоро тя просто я следва? Как тази музика засяга младите хора, особено у нас, защото, за да може да говорим за „клубна или фестивална култура“ трябва да сме сигурни в солидността и традиционността на модела, а според мен у нас клубовете за електронна музика и фестивалите сякаш намаляват в сравнение с началото на века за сметка на други музикални културни модели. В този смисъл какви са социалните причини, освен технологията, които водят

до „жанрово разнообразие“ и до идеята за обособяването (или не) на т.нар. „клубна култура“ в нашето българско съвремие?

4. Заключение. Представения труд носи всички белези на самостоятелно изследване, изпълнено с необходимите методи и подходи. Между преимуществата бих открил прецизно построен методологичен и научен апарат, ясно заявени хипотези, изключително широка емпирична база за наблюдения и анализ, логическа последователност на изложението, очевидно вникване от страна на кандидата в обекта на своето изследване, систематичен и ясен стил и език, внимание към детайла и пълнотата на изложените постановки, собствено емпирично проучване. Към приносните моменти в научно- приложен и дори прагматичен план бих прибавил и приложените справочници за жанровете, термините и артистите, които се свързват със съвременния тип поп музика. Научните качества и приноси на дисертационния труд „Същност, роля и значение на фестивалната и клубна електронна музика на 21- ви век в процеса на оптимизация на публичната комуникация”и доказаните изследователски умения на неговия автор ми дават основание да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Марио Георгиев Манев ОНС „доктор” в професионално направление 3.5. (Медии и комуникации – Връзки с обществеността).

10.02.2020

Проф. д-р Николай Михайлов